

6. Programma Werk en Inkomen

15 oktober 2020

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2019 is het eerste jaar geweest waarin de Verordening werk en participatie Gooise Meren van kracht is. Op basis van de verordening zijn inwoners via een diagnose ingedeeld op treden van de participatieladder, die de afstand tot de arbeidsmarkt bepaalt. Daarnaast is er aandacht geweest voor een juiste ondersteuning van inwoners op het gebied van inkomen, armoedebestrijding en schuldhulpverlening. In hoofdstuk 6.1 wordt ingegaan op werk (participatie/re-integratie van inwoners) en in hoofdstuk 6.2 op inkomen (het verstrekken van uitkeringen en overige vormen van inkomensgerelateerde ondersteuning).

6.1 Werk

Wat hebben we daarvoor gedaan?

6.1.1 Inclusieve arbeidsmarkt

Inclusieve arbeidsmarkt

De beleidsuitgangspunten voor participatie zijn vastgelegd in het Programma Inclusieve Arbeidsmarkt (PIAM). Wij werken aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin ook mensen met (grote) beperkingen kunnen werken. Op basis van de 'Verordening werk en participatie Gooise Meren 2019' zijn inwoners ondersteund die niet op eigen kracht kunnen participeren op de arbeidsmarkt. De aanpak is gebaseerd op drie sporen, van werk naar werk, van school naar werk en van uitkering naar werk. De gemeente werkt hierin samen met ondernemers, onderwijs, de Regio Gooi en Vechtstreek en het UWV. In 2019 hebben wij samen met de Regio Gooi en Vechtstreek en de partners binnen de arbeidsmarktregio de arbeidsmarktbeperkingsplannen Werken aan Werk en Perspectief op Werk opgesteld. Dit betekent dat vanaf 2020 extra budget beschikbaar is voor verdere ontwikkeling van de inclusieve arbeidsmarkt.

Werkgeversdienstverlening

In 2019 is onze lokale accountmanager ondernemers gestart. De lokale accountmanager is het aanspreekpunt voor ondernemers in Gooise Meren op gebied van economie, arbeidsmarkt en duurzaam ondernemen. Wanneer de accountmanager ondernemers spreekt die geïnteresseerd zijn in het (tijdelijk) in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt contact gezocht met het Werkgevers Service Punt (WSP). Het WSP verzorgt in dat geval de verdere arbeidsbemiddeling. Naast het opbouwen en onderhouden van contacten met ondernemers, is in 2019 het concept-ondernemersbeleid voorbereid. Verdere informatie staat beschreven in programma 4 / paragraaf 4.2 (economische ontwikkelingen).

Banenafpraak

Inwoners die onder de Wet banenafpraak (2015) vallen worden geregistreerd in de kandidatenverkenner. Via de kandidatenverkenner kunnen werkgevers geschikte kandidaten zoeken. Eind 2019 zijn in Gooise Meren 96 personen geregistreerd. Dit aantal is cumulatief en loopt jaarlijks op. Deze inwoners hebben arbeidspotentieel, maar hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt doordat zij bijvoorbeeld een fysieke beperking hebben. Werkgevers die hen in dienst nemen, kunnen worden ondersteund met een loonkostensubsidie. Door het WSP wordt bemiddeling tot stand gebracht. Van de 96 geregistreeerde inwoners hebben 30 personen een baan. Van de overige 66 inwoners die onder de Banenafpraak vallen, zijn 27 personen direct inzetbaar. Een aantal van 39 personen is nog niet direct beschikbaar voor de arbeidsmarkt, om redenen van bijvoorbeeld scholing of persoonlijke problematiek. Afhankelijk van de problematiek wordt hulp geboden vanuit bijvoorbeeld de Wmo, GGZ of schuldhulpverlening.

Diagnoses en voorzieningen

Eind 2019 waren in Gooise Meren 955 personen (van 18 jaar of ouder) uitkeringsgerechtigd. Deze personen zijn allen in 2019 ingedeeld op de treden van de Participatieladder. Eind 2019 werd aan 188 personen, (waarvan 124 statushouders) een re-integratievoorziening geboden. Daarnaast zijn er ruim 60 personen die direct arbeidsvaardig zijn, zodat een traject niet nodig is. Van deze afgerond 250 personen hebben circa 170 personen geen of een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt (treden 4 en 5) en kunnen -zo nodig met een begeleidingstraject - uitstromen naar de arbeidsmarkt, mits er passende banen zijn.

De meeste inwoners in ons bestand hebben een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Gezien de individuele situatie en problematiek is een traject richting scholing en (betaalde of onbetaalde) arbeid nog niet aan de orde. Voor hen zijn de collectieve voorzieningen toegankelijk, die hen ondersteunen bij participatie in de samenleving. Ook wordt -indien nodig- individuele hulp geboden vanuit bijvoorbeeld de Wmo, GGZ of schuldhulpverlening.

Uitstroom naar werk of studie

In het jaar 2019 zijn bij 68 personen de uitkeringen beëindigd wegens werkaanvaarding. Hiervan waren 16

inwoners ingedeeld op trede 4 en 17 op trede 5 van de participatieladder. De overige uitgestroomde personen waren ingedeeld op een andere trede van de participatieladder. Bij uitstroom naar werk als resultaat van een re-integratietraject streven wij naar een dienstverband van ten minste 6 maanden of langer, zodat mensen langdurig werken en uit de bijstand zijn. In 90% van de gevallen lukt dat. Ook zijn in 2019 bij twaalf personen de uitkeringen beëindigd omdat zij uitstroomden naar een studie of opleiding.

Statushouders.

Ongeveer 1/3 van het participatiebestand bestaat uit statushouders. In 2019 is voor deze mensen een uitgebreide diagnose gedaan, waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt is bepaald. Gooise Meren is in 2019 een pilot gestart met de invulling van een nieuwe rol: 'sociaal makelaar'. De sociaal makelaar kent de cultuur, spreekt Arabisch en kent vrijwel alle statushouders. Hij heeft actief contact met deze statushouders, brengt ze in beweging en vervult een verbindende rol tussen statushouders en de sociaal domein specialisten. De gesprekken verlopen hierdoor soepeler en sneller, zijn diepgaander en leiden tot beter inzicht van de positie van de statushouder op de participatieladder. De inzet heeft er toe geleid dat gedurende het jaar 2019 in totaal 44 statushouders volledig of gedeeltelijk zijn uitgestroomd naar werk. Eind 2019 hadden 124 statushouders een individueel re-integratietraject richting scholing en (betaalde of onbetaalde) arbeid. In samenwerking met de Regio, omliggende gemeenten en de professionele organisaties worden in 2020 extra projecten ontwikkeld voor re-integratie van statushouders. De pilot van de sociaal makelaar wordt eind mei 2020 geëvalueerd.

Verordeningen *Verordening werk en participatie*

Het jaar 2019 was het eerste jaar waarin de nieuwe 'Verordening werk en participatie Gooise Meren 2019' van kracht was. De verordening vormt de basis voor de begeleiding van inwoners met een uitkering naar werk of overige vormen van participatie. Bij de voorzieningen die op basis van de verordening worden aangeboden, is een onderscheid gemaakt tussen de inzet van collectieve voorzieningen voor mensen met de grootste afstand tot arbeid en de individuele trajecten voor mensen die dichterbij de arbeidsmarkt zitten.

Verordening cliëntenparticipatie

In oktober 2019 is de 'Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet Gooise Meren 2019' vastgesteld. Deze verordening geeft meer ruimte om lid te worden van de Adviesraad Werk en Inkomen (ARWI). Ook biedt de nieuwe verordening meer faciliteiten en geeft leden meer persoonlijke groeimogelijkheden. Sinds de vaststelling van de verordening in oktober is het ledenaantal gegroeid van 3 naar 6 en beschikt de ARWI over een ambtelijk secretaris. Hierdoor kan de ARWI haar taken beter uitvoeren wordt de achterban (inwoners, kennishouders en ervaringsdeskundigen) meer geraadpleegd.

6.2 Inkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

6.2.1 Inkomensvoorziening

Inwoners die niet of onvoldoende zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, zijn ondersteund met een (bijstands)uitkering. Het streven is om binnen het budget te werken dat het Rijk hiervoor ter beschikking stelt. Dit is gerealiseerd; zie verder de financiële tabel. Eind 2019 werden 834 uitkeringen verstrekt. Het bestand is in 2019 stabiel gebleven.

6.2.2 Armoede en sociaal isolement

Naast de uitvoering van het reguliere minimabeleid is in 2019 extra ingezet op kinderen in armoede. De gemeente ontvangt van het Rijk structureel middelen bestemd voor armoedebestrijding onder (gezinnen met) kinderen.

Doe-budget en Kinder- en jeugdbudget

In 2019 zijn de beleidsregels voor het Kinder- en jeugdbudget (tot 18 jaar) vastgesteld en is het Doe-budget (18 jaar en ouder) hierop aangepast. Deze middelen zijn beschikbaar om deel te kunnen nemen aan sociaal/cultureel/maatschappelijke activiteiten. In totaal maken 767 huishoudens gebruik van het Doebudget, waarbij 134 huishoudens ook gebruik maken van het Kinder-en Jeugdbudget.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

In aanvulling op het Kinder- en jeugdbudget is het contract met Jeugdfonds Sport & Cultuur Noord-Holland verlengd en uitgebreid in 2019. Ouders kunnen voor hun kinderen al vanaf 0 jaar een aanvraag indienen (dat was voorheen vanaf 4 jaar). Hierdoor kunnen ook hele jonge kinderen meedoen aan activiteiten zoals muziek op school, peutergym en babyzwemmen. In 2019 zijn 262 kinderen (180 jongens en 82 meisjes) via het Jeugdfonds S&C lid geweest van een sportvereniging. Daarnaast hebben 35 kinderen (11 jongens en 24 meisjes) via het Jeugdfonds S&C deelgenomen aan culturele lessen en activiteiten.

Carrousel

In samenwerking met de cultuur- en sportverenigingen maakt de gemeente het mogelijk dat kinderen in minimagezinnen gratis deel kunnen nemen aan (eenmalige) activiteiten zoals vrij-zwemmen, Bussum op IJs, lokale toneel/film/muziekuitvoeringen en de Kindervakantieweek.

6.2.3 Schuldhulpverlening

Het beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022 is eind 2018 vastgesteld en vormt het kader voor de uitvoering van schuldhulpverlening. De uitvoering van de in het plan opgenomen maatregelen is in 2019 in samenspraak met de betrokken organisaties uitgewerkt en in gang gezet. Er zijn diverse netwerk/kennisbijeenkomsten georganiseerd voor samenwerkingspartners en inwoners. Er is met scholen verkend hoe financiële educatie een structurele plek kan krijgen binnen het onderwijsprogramma. Er zijn verbeteringen aangebracht in de informatie en communicatie over schuldhulpverlening (online en offline). Hierbij is in het taalgebruik extra aandacht besteed aan laaggeletterdheid. Naast fysieke schuldhulpverlening is in de 2e helft 2019 online schuldhulpverlening mogelijk, zodat inwoners die dat willen zich digitaal kunnen oriënteren en aanmelden via de website 'schuldendebaas.nl'. Het gaat ons om mensen die overdag niet beschikbaar zijn omdat zij bijvoorbeeld werken. Ook kan het drempelverlagend zijn om een hulpvraag te stellen. We zijn met deze mogelijkheid 24 uur per dag bereikbaar. Mensen kunnen in hun eigen vertrouwde omgeving, wanneer zij dat willen, met een digitale tool/vragenlijst hun problematiek inzichtelijk maken. Deze dienstverlening binnen schuldhulp bestaat relatief kort. De eerste aanvragen zijn ontvangen; in 2020 evalueren wij de ervaringen.

Wij zetten in op meer preventie, waardoor meer inwoners met (beduidende) problematiek worden signaleerd. Hierbij heeft het team Maatschappelijke Zorg een belangrijke rol. Mede hierdoor is een toename zichtbaar van het aantal inwoners (van 182 naar 214) dat de voorziening 'beschermingsbewind' krijgt aangeboden. Dit is een voorziening waarmee de inkomsten worden beheerd zodat de basisuitgaven maandelijks door de bewindvoerder worden geregeld. Daarmee wordt de financiële situatie stabiel, zodat afglijden of uit-huis-zetting wordt voorkomen. De reguliere werkzaamheden in de preventieve sfeer (verricht door Versa Welzijn en SchuldhulpMaatje) en de inzet van individuele schuldhulpverleningstrajecten (via de gemeente door Kredietbank Nederland) zijn ook in 2019 gecontinueerd.

Beleidsindicatoren

Taakveld 6. Sociaal Domein

BRON: www.waarstaatjegemeente.nl

N r.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroo 2019 GM	Realisatie 2019 GM	Realisatie 2019 gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	LISA	527	527	677	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Cijfers 2019. Gooise Meren heeft minder werkgelegenheid dan landelijk gemiddeld.
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	3	3	7	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	Realisatiecijfers 2019 zijn uit 2018. De actuele cijfers 2019 zijn nog niet gepubliceerd. Gooise Meren kent relatief weinig huishoudens met uitkering.

N r.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begroot 2019 GM	Realisatie 2019 GM	Realisatie 2019 gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	68,5	68,5	67,8	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	Realisatiecijfers 2019 zijn uit 2018. De actuele cijfers 2019 zijn nog niet gepubliceerd. In Gooise Meren is het percentage van de werkzame beroepsbevolking wat hoger dan landelijk.
26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	1	1	2	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	Realisatiecijfers 2019 zijn uit 2018. De actuele cijfers 2019 zijn nog niet gepubliceerd.
27.	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	260	250	352	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	cijfers 2019
28.	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	38	29,2	305,2	Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd	De actuele cijfers 2019 zijn nog niet gepubliceerd.

N r.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Begr oot 2019 GM	Realis atie 2019 GM	Realisat ie 2019 geme nten 50.000 - 100.000 inwone rs	Beschrijving	Toelichting
							van 15-64 jaar.	Realisatiecijfers 2019 zijn uit 2018 / 2e kwartaal. Nadien is het aantal voorzieningen toegenomen; zie daartoe tekst bij Vergelijking met andere gemeenten berust op niet-actuele gegevens.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 (na wijziging)	Realisatie 2019
Lasten				
622 BUIG	14.093	14.620	14.488	14.480
623 Werkvoorziening	3.343	3.774	3.797	3.697
624 Minimabeleid	2.530	2.046	2.043	2.264
625 Sociale recherche	636	581	555	468
Totaal Lasten	20.603	21.021	20.884	20.910
Baten				
622 BUIG	-14.429	-12.491	-12.491	-13.535
623 Werkvoorziening	-83	-120	-120	-21
624 Minimabeleid	-85	-28	-28	-53
625 Sociale recherche	-465	-402	-402	-365
Totaal Baten	-15.062	-13.040	-13.040	-13.974
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	5.540	7.981	7.843	6.935
Stortingen				
622 BUIG	1.440	0	0	0
Onttrekkingen				
622 BUIG	-501	-200	-200	-1.238
Mutaties reserves	939	-200	-200	-1.238
Gerealiseerd resultaat	6.479	7.781	7.643	5.697

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen Realisatie 2019 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2019		
Onderdeel programma 6	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie verschillenanalyse programma 9.	-77	N
<i>BUIG</i> Het overschot op BUIG bestaat voor ruim € 1 miljoen aan meer inkomsten. Dit wordt veroorzaakt door de niet begrote vangnetuitkering over 2017 van € 392k en meer door het Ministerie toegekende uitkeringen (vanuit de Participatiewet) van € 639k. Daartegenover staan ook meer lasten, waardoor per saldo op de participatiewet een resultaat van €817 is gerealiseerd.	1.068	V

<p>Daarnaast hebben we ook meer inkomsten vanuit het Rijk ontvangen voor zelfstandigen (vanuit de BBZ) op basis van verstrekte leningen uit het verleden en hebben we lagere lasten gehad. Per saldo op de BBZ € 77k voordeel.</p> <p>Daarnaast is op de Schuldhulpverlening per saldo een voordeel van € 159k gerealiseerd. Door het uitwerken van de in het beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022 opgenomen maatregelen samen met betrokken organisaties is de uitvoering in de 2e helft van 2019 gestart. Overige verschillen € 15k voordeel.</p>		
<p><i>Werkvoorziening</i> De realisatie in 2019 is vrijwel conform de begroting 2019.</p>	30	V
<p><i>Minimabeleid</i> Door een stijging van het aantal cliënten en meer kosten voor bewindvoering en kinderopvang in verband met scholing/re-integratietrajecten is er sprake van een overschrijding.</p>	-168	N
<p><i>Sociale recherche</i> Voor de afbouw van salariskosten was in 2019 een extra toevoeging aan de reserve Sociale recherche begroot. Deze toevoeging bleek echter niet nodig en heeft daardoor niet plaatsgevonden (€ 81k V). De bijdragen van de gemeenten aan Gooise Meren is mede hierop aangepast (€ 48k N). De overige budgetten geven per saldo een onderschrijding (€ 22k V).</p>	55	V
Totaal voor reserves	908	V
Reserves		
<p><i>Reserve Sociaal Domein</i> Conform de nota Reserves & Voorzieningen is de reserve Sociaal Domein gemaximeerd. De vrijval is geboekt op programma 6 en wordt in de Algemene reserve gestort (zie programma 9).</p>	1.039	V
Totaal na reserves	1.947	V